

ყოფილებს სამოქალაქო კოდექსის მე-300 მუხლის წინაპირობებს.

2. სკ-ის მე-300 მუხლით გათვალისწინებული ერთობლივი განცხადება წინ უნდა უსწრებდეს ვალდებულების შესრულების გაჭიანურებას. სხვა შემთხვევაში მხარეთა შეთანხმება იპოთეკის საგნის კრედიტორის საკუთრებაში გადასვლასთან დაკავშირებით ნაკლოვანია და არ იწვევს შესაბამის შედეგს.

► 9 - 2/2020

დამგირავებლის მიერ გირავნობით დატვირთული ნივთის გასხვისება მოგირავნესთან მიღწეული შეთანხმების დარღვევით

უმენაესი სასამართლოს 2015 წლის 10 მარტის გადაწყვეტილება № ას-1296-1223-2012

სკ-ის 266, 992-ე მუხლები

1. სკ-ის 266-ე მუხლს აქვს მხოლოდ ვალდებულებითი ეფექტი და აქვს ძალა მხოლოდ inter partes. მაშინაც კი, როდესაც დამგირავებელი მესაკუთრე ამ მუხლის თანახმად მიღწეული გაუსხვისებლობის შეთანხმების დარღვევით ასხვისებს გირავნობის საგანს, ეს გასხვისება ნამდვილია, რადგან მოცემული დანაწესი გასხვისების სანივთო გარეგნობას არ ეხება.

2. მიუხედავად გასხვისების ნამდვილობისა, ეს წარმოადგენს ვალდებულების დარღვევას მოგირავნის მიმართ, მთელი თანამდევით შედეგებით (სახელშეკრულებო ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნა, სკ-ის 266 II მუხლით გათვალისწინებული ვადამოსულობა). გარდა ამისა, დამგირავებელი პასუხს აგებს ასევე 992-ე მუხლის მიხედვით.

უმენაესმა სასამართლომ მართებულად გამიჯნა ერთმანეთისაგან გასხვისების აკრძალვის (მათ შორის სკ-ის 266 I მუხლით გათვალისწინებული) ვალდებულებითი და სანივთო შედეგები. გასხვისების აკრძალვას არ აქვს სანივთო ეფექტი და ის ვერ შეუზღუდავს მესაკუთრეს ნივთის გასხვისების შესაძლებლობას. ამიტომაც გასხვისება ნამდვილობისათვის არ საჭიროებს მეორე მხარის თანხმობას 99-ე მუხლის მიხედვით. მიუხედავად ამისა, აკრძალვის საწინააღმდეგოდ განხორციელებული განკარგვა წარმოადგენს ვალდებულების დარღვევას მეორე მხარის მიმართ და მოსდევს შესაბამისი სახელშეკრულებო, თუ არასახელშეკრულებო სანქციები. სასურველი იქნებოდა, თუ სასამართლო უფრო ბუსტად დააკონკრეტებდა, როდის შეიძლება გახდეს გირავნობის საგნის შეთანხმების დარღვევით გასხვისება გამსხვისებელი დამგირავებლის დელიქტური პასუხისმგებლობის საფუძველი. კერძოდ, ეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში გვაქვს სახეზე, როდესაც გასხვისება მოგირავნეს აკარგვინებს ნივთზე გირავნობის უფლებას (სკ-ის 274-ე მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევები), რადგან მხოლოდ ამ შემთხვევაში არის ეს გასხვისება, აბსოლუტური უფლების (გირავნობის) ხელყოფის გამო, მართლსაწინააღმდეგო. თუ

გირავნობა გადაყვება გასხვისებულ ნივთს, მართლწინააღმდეგობა, სკ-ის 992-ე მუხლის გაგებით, სახეზე არ არის და მოგირავნეს მხოლოდ სახელშეკრულებო ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლება რჩება.

ვიორჯი რუსიაშვილი

► 10 - 2/2020

პერიოდულად შესასრულებელი ვალდებულებიდან წამომდგარი მოთხოვნის ხანდაზმულობა/პირგასამტეხლოს შემცირება

უმენაესი სასამართლოს 2014 წლის 5 ნოემბრის გადაწყვეტილება № 28/2751-14

სკ-ის 128-130, 420-ე მუხლები

1. რადგან პერიოდულად შესასრულებელი ვალდებულების შემთხვევაში, თანხის გადახდის თითოეული პერიოდისათვის ვალდებულების შეუსრულებლობა ცალ-ცალკე განიხილება, შესაბამისი (ცალკეული) მოთხოვნისათვისაც ხანდაზმულობის ვადის ათვლაც მხოლოდ ამ მომენტიდან უნდა დაიწყოს.

2. სამოქალაქო კოდექსის 420-ე მუხლის თანახმად, პირგასამტეხლოს შემცირებისას სასამართლო მხედველობაში იღებს მხარის ქონებრივ მდგომარეობასა და სხვა გარემოებებს, კერძოდ, იმას, თუ როგორია შესრულების ღირებულების, მისი შეუსრულებლობისა და არაჯეროვანი შესრულებით გამოწვეული ზიანის თანაფარდობა პირგასამტეხლოს ოდენობასთან. პირგასამტეხლოს შეუსაბამობის კრიტერიუმად, ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, შეიძლება ჩაითვალოს ისეთი გარემოებები, როგორცაა ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირგასამტეხლოს შეუსაბამოდ მაღალი პროცენტი, პირგასამტეხლოს თანხის მნიშვნელოვანი გადაჭარბება ვალდებულების შეუსრულებლობით გამოწვეულ შესაძლო ზიანზე, ვალდებულების შეუსრულებლობის ხანგრძლივობა და სხვა (სუსგ № ას-1560-1463-2012).

► 11 - 2/2020

საკუთრების კეთილსინდისიერად მოპოვება/კეთილსინდისიერი შემძენის გამოკვლევის ვალდებულება

უმენაესი სასამართლო 2014 წლის 16 იანვრის გადაწყვეტილება № ას-189-182-2013

სკ-ის 185, 312-ე მუხლები

უფლების [კეთილსინდისიერ] შემძენს ტვირთად აწევს არა ყოველგვარი უზუსტო მონაცემის ცოდნა, არამედ მხოლოდ ისეთის, რაც ეჭვის ქვეშ აყენებს უფლების შეძენის